

Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı

KIYMETLİ MADEN, TAŞ VEYA MÜCEVHER

ALIM SATIMI YAPANLAR İLE BU İŞLEMLERE ARACILIK
EDENLER İÇİN

**SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ VE TERÖRİZMİN
FİNANSMANININ ÖNLENMESİNE DAİR YÜKÜMLÜLÜKLERE
İLİŞKİN TEMEL ESASLAR**

Şubat/2021

İÇİNDEKİLER

MALİ SUÇLARI ARAŞTIRMA KURULU BAŞKANLIĞI (MASAK) ve FAALİYETLERİ HAKKINDA ÖZET BİLGİ.....	2
SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASI SUÇU	2
TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇU	3
YÜKÜMLÜLER	6
YÜKÜMLÜLÜKLER	7
MÜŞTERİNİN TANINMASI YÜKÜMLÜLÜĞÜ	7
Parasal sınıra tabi olmayan kimlik tespit yükümlülüğü	8
Parasal sınıra tabi olan kimlik tespit yükümlülüğü	8
Gerçek Kişilerde Kimlik Tespiti Yükümlülüğü	9
Ticaret Siciline Kayıtlı Tüzel Kişilerde Kimlik Tespiti Yükümlülüğü	9
Başkası Adına Yapılan İşlemlerde Kimlik Tespiti Yükümlülüğü	10
İşlemin Reddi ve İş İlişkisinin Sona Erdirilmesi	11
ŞÜPHELİ İŞLEM BİLDİRİMİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ	12
Kıymetli maden, taş veya mücevher alım satımı yapanlar ile bu işlemlere aracılık edenlerde Şüpheli İşlem Bildirimlerini Kim Gönderecektir?	13
Ne Zaman Şüpheli İşlem Bildirimde Bulunulacaktır?	13
Ne Tür İşlemler Şüpheli Olabilir?	13
Şüpheli İşlem Bildiriminde Diğer Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	15
BİLGİ VE BELGE VERME YÜKÜMLÜLÜĞÜ	16
MUHAFAZA VE İBRAZ YÜKÜMLÜLÜĞÜ	16
YAPTIRIMLAR	16
ÖRNEK ŞÜPHELİ İŞLEM TİPLERİ	22

MALİ SUÇLARI ARAŞTIRMA KURULU BAŞKANLIĞI (MASAK) ve FAALİYETLERİ HAKKINDA ÖZET BİLGİ

MASAK, 19.11.1996 tarihinde yürürlüğe giren 4208 sayılı Karaparanın Aklanmasının önlenmesine Dair Kanun ile kurulmuş 17 Şubat 1997 tarihinde faaliyetine başlamıştır.

Aradan geçen zaman zarfında MASAK'ın görev ve yetkileri 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının önlenmesi Hakkında Kanun ve sonrasında 1 ve 43 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnameleriyle yeniden düzenlenmiştir.

MASAK'ın temel fonksiyonu da suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesi alanındaki gelişmeler ile anılan suçların önlenmesi ve ortaya çıkarılmasına yönelik yöntemler konusunda araştırmalar ve sektörel çalışmalar yapmak, önlemler geliştirmek, veri toplamak, toplanan verileri analiz etmek ve değerlendirmek, araştırma ve incelemeler yapmak veya yaptırmak ve elde edilen bilgi ve sonuçları ilgili makamlara iletmektir.

SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASI SUÇU

Suç gelirlerinin aklanması suçu Türk Ceza Kanunun 282nci Maddesinde; *“Alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, yurt dışına çıkaran veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli işlemlere tâbi tutan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, anılan suçun işlenmesine iştirak etmeksizin, bu suçun konusunu oluşturan malvarlığı değerini, bu özelliğini bilerek satın alan, kabul eden, bulunduran veya kullanan kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”* şeklinde hüküm altına alınmıştır.

Bu kapsamda genel olarak aklama suçundan bahsedebilmek için;

- Öncelikle bir suç işlenmiş olmalıdır. Öncül suç olarak adlandırılan bu suç, gelir elde edilmesini mümkün kılan ve Türk Ceza Kanununda

alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suç olarak düzenlenmiş olmalıdır. Örneğin resmi veya özel evrakta sahtecilik suçu, dolandırıcılık, hırsızlık, yağma, güveni kötüye kullanma suçları gibi.

Aklama Suçundan bahsedebilmek için öncesinde gelir elde edilen bir suç işlenmiş olmalıdır.

- Öncül suç sonucunda bir ekonomik değer elde edilmiş olmalıdır. Suç geliri, yasaların suç saydığı fiillerden elde edilen her türlü ekonomik menfaat ve değer olarak tanımlanmaktadır.

- En son olarak elde edilen değerlerin yasadışı nitelikten çıkarılıp yasal bir kaynaktan elde edilmiş gibi gösterilmesi amacıyla çeşitli

eylemler gerçekleştirilmiş olmalıdır. Suç gelirlerinin kaynağını gizlemek veya yasal yollardan elde edinildiği izlenimi vermek amacıyla yapılan her türlü işlem ve fiil ile bu ekonomik değerleri yurtdışına çıkarmak gibi.

TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇU

Terörizmin finansmanı suçu 6415 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde şu şekilde hüküm altına alınmıştır: “ 3 üncü madde kapsamında suç olarak düzenlenen fiillerin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen

Terörizmin finansmanı suçunun cezası daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, beş yıldan on yıla kadar hapidir.

kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlayan veya toplayan kişi, fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

Türk Ceza Kanununun ilgili hükümlerine göre Bir kamu

TCK'nın ilgili hükümlerine göre tüzel kişi yararına işlenen kasıtlı suçlardan mahkûmiyet halinde, söz konusu tüzel kişinin faaliyet izni iptal edilir.

kurumunun verdiği izne dayalı olarak faaliyette bulunan özel hukuk tüzel kişinin organ veya temsilcilerinin iştirakiyle ve bu iznin verdiği yetkinin kötüye kullanılması suretiyle tüzel kişi yararına işlenen kasıtlı suçlardan mahkûmiyet halinde, söz konusu tüzel kişinin faaliyet izni iptal edilir.

Özetle; Kanunun 3'üncü maddesinde sayılan fon sağlanması ve toplanması yasak olan fiillerin gerçekleştirilmesinde kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlanması veya toplanması terörün finansmanı suçunu oluşturmaktadır

Teröristlerin ve terör örgütlerinin nihai amacı gelir elde etmek olmasa da faaliyetlerini finanse edebilmeleri için mali kaynak bulmak zorunda oldukları malumdur.

Terörün finansmanı yasadışı kaynaklardan sağlanabileceği gibi yasal sayılan kaynaklardan da sağlanabilmektedir.

Bu kaynaklar şöyle özetlenebilir:

Aidat ve bağışlar: Terör örgüt üyesi olmayan ve örgütle bağlantısı bulunmayan kişiler tarafından gönüllü olarak veya duyulan korku nedeniyle terör örgütlerine maddi yardımda bulunulabilir. Bu bağış veya yardımlar doğrudan nakit olarak yapılabileceği gibi yiyecek, ilaç, araç-gereç sağlamak gibi yollardan da yapılabilir.

Kar amacı gütmeyen kuruluşların kullanılması: Kar amacı gütmeyen kuruluşlar aracılığıyla toplanan bağışlarla da terör örgütlerine mali kaynak sağlanabilmektedir. Bağışta bulunan kişiler çoğu zaman verdikleri paraların terör örgütlerine aktarılacağını bilmemekte, bu

kuruluşların beyan ettiği yasal amaç çerçevesinde kullanılacağı düşüncesiyle maddi yardımda bulunmaktadır.

Örgütsel yayınlardan elde edilen gelirler: Terör örgütleri, yayınladıkları gazete, dergi ve kitapları ideolojilerini yaymak ve teorik eğitimlerde taraftarlarını eğitmek amacıyla kullanmanın yanında bu yayınları sempatizanlarına satarak mali kaynak sağlamaktadırlar.

Dış destekler: Tarih boyunca terörizm, bazı devletlerin (iç ve uluslararası siyasetlerinin gereği olarak görülüp) doğrudan veya dolaylı olarak kullandığı ve kullanmakta olduğu bir dış politika aracı olmuştur. Terör örgütlerinin büyümesinde dış desteğin büyük payı bulunmaktadır. Dış desteği olmayan bir terörün faaliyetlerini sürdürmesi ve sadece iç kaynaklarla beslenme, barınma, eğitim, silah vb. ihtiyaçlarını karşılaması zordur.

Terör örgütlerine destek veren ülkeler örgütlere, sığınma hakkı vererek, dernek, yayın organı gibi yan kuruluşlar açmasına izin vererek, kamp silah, cephane ve mühimmat yardımı yaparak, barınma, giyecek, yiyecek gibi lojistik imkan sağlayarak yardımda bulunmaktadır.

Ticari faaliyetler: Terör örgütü üyesi olan, üyelikten ayrılmış veya terörün finansmanı ile görünüşte bağlantısı olmayan kişilerce işletilen kuruluşların oluşturulması ve yasal ticari kazançların aktarılması ile de terör örgütlerine destek verilebilmektedir.

Sosyal etkinlikler: Düzenlenen konser, şölen, sergi ve gösteri gibi sosyal etkinlikler yoluyla terör örgütleri tarafından yüksek tutarlı paralar toplanabilmektedir.

Uyuşturucu kaçakçılığı: Getirisi çok yüksek, nakliyesi kolay, alıcısı bol, talep elastikiyeti sert, tedavüldeki değerli para karşılığı takası mümkün, üretimi zahmetsiz, pazarlama ağı kolay bir mal olan uyuşturucu terör örgütleri için önemli bir gelir kaynağıdır.

Fidye alma: Fidye amaçlı adam kaçırma faaliyetleri örgütlerin kullandığı finansman yöntemlerinden biridir. Örgüt bu faaliyetlerde başarısını kanıtladığında adam kaçırmaya gerek kalmayıp korkutma ya da tehdit yoluyla gelir temin etmeye devam edebilmektedir.

Haraç toplama: Örgütlerce haraç toplama, koruma, zarar vermeme, tehdit gibi yöntemlerle gerçekleştirilmektedir. Bu konuda vergi adı altında kişilerden zorla para toplamaya da rastlanmaktadır.

Sahtecilik: Günümüzün baskı teknolojisi ve ihtiyaç duyulan her türlü baskı araç, gereç ve malzemenin kolaylıkla bulunabilmesi örgütleri sahtecilikte adeta uzmanlaştırmıştır. Örgütler sahte para basmanın yanı sıra, sahte pasaport basmada da uzmanlaşmışlardır. Başta kendi mensuplarına sahte pasaport ve kimlik basan örgütler, talep halinde organize suç örgütlerine de sahte pasaport ve kimlik basarak gelir temin edebilmektedirler.

İnsan kaçakçılığı: Yasadışı göç organizasyonları ile yakın bağlantı içinde olan terör örgütleri insan kaçakçılığı vasıtasıyla hem kendilerine maddi gelir sağlamakta hem de eleman temin etmekte yoluna gitmektedirler.

Bunların dışında dolandırıcılık, soygun, gasp ve hırsızlık gibi yasadışı eylemler de terörün finansman kaynakları arasında bulunmaktadır.

YÜKÜMLÜLER

Suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesi ile daha etkin mücadele edilebilmesi ve mali sistemin suçlular tarafından kullanılmasının engellenebilmesi için, gerek uluslararası alanda gerekse iç hukukta finansal kuruluşlara ve diğer bazı meslek gruplarına yönelik bir takım yükümlülükler getirilmiştir.

5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin d fıkrasında ve 09.01.2008 tarih ve 26751 sayılı R.G.'de yayımlanan "Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik"İN (Tedbirler Yönetmeliği) 4'üncü maddesinde "**Kıymetli maden, taş veya mücevher alım satımı yapanlar ile bu işlemlere aracılık edenler**" yükümlü olarak sayılmaktadır.

Yükümlü; 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ve ilgili mevzuat uyarınca aklama ve terörün finansmanı suçlarıyla mücadelede “önleyici tedbirler” kapsamında getirilen yükümlülüklerin (kimlik tespiti, şüpheli işlem bildirimi, devamlı bilgi verme, bilgi ve belge verme ile muhafaza ve ibraz) usul ve esaslarını tam ve eksiksiz olarak yerine getirmek zorundadır.

YÜKÜMLÜLÜKLER

MÜŞTERİNİN TANINMASI YÜKÜMLÜLÜĞÜ

5549 sayılı Kanunun “Müşterinin tanınması” başlıklı 3 üncü maddesinin 1 inci fıkrasında “Yükümlüler, müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar kapsamında; kendileri nezdinde yapılan veya aracılık ettikleri işlemlerde işlem yapılmadan önce, işlem yapanlar ile nam veya hesaplarına işlem yapılanların kimliklerini tespit etmek ve gerekli diğer tedbirleri almak zorundadır.” hükmüne yer verilmiş; aynı maddenin ikinci fıkrasında ise “Kimlik tespitine esas belge nevilerini belirlemeye Bakanlık yetkili olup, kimlik tespitini gerektiren işlem türleri, bunların parasal sınırları ile müşterinin tanınmasına ilişkin ve konuyla ilgili diğer usûl ve esaslar yönetmelikle belirlenir.” denilmek suretiyle müşterinin tanınması yükümlülüğüne ilişkin birçok düzenlemelerin detayları Tedbirler Yönetmeliği’ne bırakılmıştır.

Yükümlülerin, müşterileri ve müşterilerinin faaliyetleri ile ilgili olarak yeterli düzeyde bilgi sahibi olması için yükümlüler müşterini tanı tedbirlerini alır. Müşterini tanı tedbirleri, Tedbirler Yönetmeliği’nin 5 ila 26/A maddelerinde sayılmış olup aynı yönetmeliğin 5 ila 14’üncü maddelerinde düzenlenmiş kimlik tespiti yükümlülüğünü içeren tedbirler bütünüdür.

5549 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi gereğince sizin nezdinizde yapılan veya aracılık edilen işlemlerde işlem yapılmadan önce, işlem yapanlar ile nam veya hesaplarına işlem yapılanların (altın, pırlanta, elmas, mücevher alım-satımı, hurda altın veya değerli maden alım satımı vb. işlemler gibi) kimliklerini tespit etmek zorundasınız.

Parasal sınıra tabi olmayan kimlik tespit yükümlülüğü

- Şüpheli işlem bildirimini gerektiren durumlarda,
- Daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin yeterliliği ve doğruluğu konusunda şüphe olduğunda,

tutar gözetmeksizin kimliğe ilişkin bilgilerin alınması ve bu bilgilerin doğruluğunun teyit edilmesi suretiyle müşterilerin ve müşterileri adına veya hesabına hareket edenlerin kimliğini tespit etmeniz gerekmektedir.

Altın, pırlanta, elmas veya mücevher alım-satımı, hurda altın alım satımı vb. işlemlerde kimlik tespiti yükümlülüğüne dikkat edin.

Parasal sınıra tabi olan kimlik tespit yükümlülüğü

Sizler kıymetli maden, taş veya mücevher alım satımıyla uğraştığınız ve/veya bu işlemlere aracılık ettiğiniz için **yükümlüsünüz.**

İşlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin **toplam tutarı yetmiş beş bin TL veya üzerinde** olduğunda, kimliğe ilişkin bilgilerin alınması ve bu bilgilerin doğruluğunun teyit edilmesi suretiyle müşterilerin ve müşterileri adına veya hesabına hareket edenlerin

kimliğini tespit etmeniz gerekmektedir.

Kimlik tespitinin, iş ilişkisi tesisinden veya işlem yapılmadan önce tamamlanması gerekmektedir.

Gerçek Kişilerde Kimlik Tespiti Yükümlülüğü

Kimlik tespiti amacıyla alınacak bilgiler: Gerçek kişilerin kimlik tespitinde; ilgilinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarası, adresi ve imza örneği, varsa telefon numarası, faks numarası, elektronik posta adresi, iş ve mesleğine ilişkin bilgiler ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınmalıdır.

Kimlik tespiti amacıyla alınan bilgilerin teyidi: Ad, soyad, doğum tarihi ve TC kimlik numarası **Türk uyruklular için T.C. nüfus cüzdanı, T.C. sürücü belgesi veya pasaport, Türk uyruklu olmayanlar için pasaport, ikamet belgesi veya Bakanlıkça uygun görülen belgeler** üzerinden teyit edilmelidir.

Kimlik tespitinin, iş ilişkisi tesisinden veya işlem yapılmadan önce yapmanız gerekmektedir.

Ticaret Siciline Kayıtlı Tüzel Kişilerde Kimlik Tespiti Yükümlülüğü

Kimlik tespiti amacıyla alınacak bilgiler: Tüzel kişinin unvanı, ticaret sicil numarası, vergi kimlik numarası, faaliyet konusu, açık adresi, telefon numarası ile varsa faks numarası, elektronik tebligat adresi ve elektronik posta adresi, tüzel kişiliği temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, anne ve baba adı, uyruğu ve Türk

Bakanlıkça uygun görülen belgeler için lütfen "Sıkça Sorulan Sorular" bölümüne bakınız.

<https://masak.hmb.gov.tr/si-kca-sorulan-sorular>

vatandaşları için T.C. kimlik numarası, kimlik belgesinin türü ve numarası bilgileri ile imza örneği alınacaktır.

Kimlik tespiti amacıyla alınan bilgilerin teyidi: Tüzel kişiliğin unvanı, ticaret sicil numarası, faaliyet konusu ve adresinin teyidi ticaret siciline tescile dair belgeler üzerinden, vergi kimlik numarasının teyidi Gelir İdaresi Başkanlığı'nın ilgili birimi tarafından düzenlenen belgeler üzerinden yapılacaktır.

Tüzel kişiyi temsile yetkili kişilerin, kimlik bilgilerinin doğruluğu gerçek kişiler için aranan kimlik belgeleri üzerinden, temsil yetkileri ise tescile dair belgeler üzerinden teyit edilecektir.

Yurt dışında yerleşik tüzel kişilerin kimlik tespiti; Türkiye'de yerleşik tüzel kişiler için aranan belgelere ilgili ülkede tekabül eden belgelerin Türkiye Cumhuriyeti konsoloslukları tarafından onaylanan veya Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi çerçevesinde bu Sözleşmeye taraf ülke makamı tarafından tasdik şerhi düşülen örnekleri üzerinden yapılır. Ayrıca risk temelli yaklaşım çerçevesinde, kimlik bilgileri gerektiğinde bu belgelerin noter onaylı Türkçe tercümeleri üzerinden teyit edilir.

Başkası Adına Yapılan İşlemlerde Kimlik Tespiti Yüklümlülüğü

❖ Tüzel kişiler veya tüzel kişiliği olmayan teşekküller adına bunları temsile yetkili kimselerin yetkilendirdiği kişilerce işlem talep edilmesi durumunda;

- Tüzel kişiler veya tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin kimlik tespiti yapılır.
- Tüzel kişi veya tüzel kişiliği olmayan teşekkülün temsile yetkili kimseler ile bunların yetkilendirdiği kişinin kimlik tespiti, gerçek kişilerde kimlik tespiti usulüne göre yapılır.
- Temsile yetkili kişinin kimlik tespitinin gerçek kişilerde kimlik tespiti usulünde yer alan kimlik belgeleri üzerinden yapılamaması halinde tespit, kimlik belgelerinde yer alan bilgileri içermek ve noter onaylı olmak kaydıyla vekâletname veya imza sirküleri üzerinden yapılabilir.

- Temsile yetkili olanlarca yetkilendirilen kişilerin yetki durumu noter onaylı vekâletname veya temsile yetkili olanlar tarafından verilmiş yazılı talimat üzerinden yapılır.

- Temsile yetkili kimselerin yazılı talimat üzerindeki imzaları bunlara ait noter onaylı imza sirküleri üzerindeki imzalar ile teyit edilir.

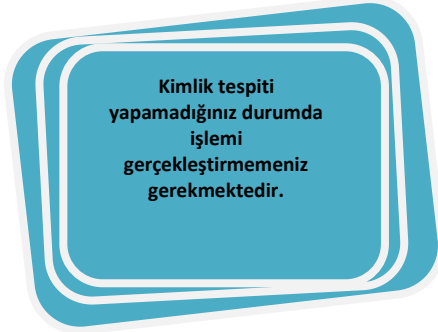
❖ İşlemlerin gerçek kişi müşteri adına başka bir kişi tarafından yapılması durumunda;

- Müşteri adına hareket eden kişinin kimlik tespiti gerçek kişilerde kimlik tespiti usulüne göre yapılır.

- Ayrıca müşteri adına hareket eden kimsenin yetki durumu noter onaylı vekâletname üzerinden teyit edilir.

- Adına hareket edilen müşterinin kimlik tespiti gerçek kişilerde kimlik tespiti usulüne göre yapılamadığı durumda noter onaylı vekâletname üzerinden yapılır.

- Adına hareket edilen müşterinin daha önce yapılan işlemler nedeniyle kimlik tespitinin yapılmış olması durumunda talep edilen işlem, yazılı talimat üzerinde yer alan müşteri imzasının yükümlü nezdindeki imza ile teyit edilmesi kaydıyla, adına hareket edilen müşterinin yazılı talimatı ile yapılabilir.

İşlemin Reddi ve İş İlişkisinin Sona Erdirilmesi

Kimlik tespitinin yapılamadığı veya iş ilişkisinin amacı hakkında yeterli bilgi edinilemediği durumlarda; iş ilişkisi tesis edemez ve talep edilen işlemi gerçekleştiremezsiniz.

Daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin yeterliliği ve doğruluğu konusunda şüphe duymanız nedeniyle yapılması gereken kimlik tespit ve teyidinin yapılamadığı durumda iş ilişkisini sona erdirmeli ve belirtilen bu hususların şüpheli işlem olup olmadığı da ayrıca değerlendirmelisiniz.

ŞÜPHELİ İŞLEM BİLDİRİMİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Şüpheli bir işlemle karşılaşıldığında, işlem hakkında yetki ve imkânlar ölçüsünde araştırma yapıldıktan sonra, edinilen bilgi ve bulgular çerçevesinde, Şüpheli İşlem Bildirim Formu (ŞİB formu) doldurulmak suretiyle MASAK

Başkanlığına şüpheli işlem bildiriminde (ŞİB) bulunmanız gerekmektedir. Şüpheli

işlemler, herhangi bir **parasal sınır gözetmeksizin** MASAK Başkanlığına bildirilir.

Şüpheli işlemde bulunulabilmesi için “bilgi”, “şüphe” veya “şüpheyi gerektirecek bir hususun” bulunması yeterlidir.

⇒ Şüpheli işlem kavramında geçen işlem ifadesi tek bir işlem ile sınırlı olmayıp, **birden çok işlemi kapsayabilir.**

⇒ Birden çok işlem bir arada ele alınarak değerlendirildiğinde şüphe arz eden işlemler için tek bir ŞİB formu düzenlenir.

Şüpheli işlem; *yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işleme konu malvarlığının; yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına, bu kapsamda terörist eylemler için ya da terör örgütleri, teröristler veya terörü finanse edenler tarafından kullanıldığına veya bunlarla ilgili ya da bağlantılı olduğuna dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması* halidir.

Şüpheli işlemlerde herhangi bir parasal sınır yoktur. Teşebbüs aşamasında kalmış işlemler dahi MASAK Başkanlığına şüpheli işlem olarak bildirilmelidir.

Kıymetli maden, taş veya mücevher alım satımı yapanlar ile bu işlemlere aracılık edenlerde Şüpheli İşlem Bildirimlerini Kim Gönderecektir?

Kıymetli maden, taş veya mücevher alım satımı yapanlar ile bu işlemlere aracılık edenlerde şüpheli işlem bildirim yükümlülüğü bizzat kendiniz veya kanuni temsilcileriniz tarafından yerine getirilir. Bu kişiler **şüpheli olabilecek işlemler hakkında, yetki ve imkânları ölçüsünde araştırma yaparak** edinilen bilgi ve bulguları değerlendirmek ve şüpheli olduğuna karar verdiği işlemleri MASAK Başkanlığına bildirmekle sorumludur.

Şüpheli işlem bildirimi için <https://masak.hmb.gov.tr/emis-online> adresinden online bildirim şeklinde veya masak.hmb.gov.tr/sektorel-sib-rehberleri adresinden şüpheli işlem bildirimi formu indirilip doldurularak ıslak imzalı şekilde posta yoluyla Başkanlığa gönderilebilir. Form doldurulmadan Başkanlığa gönderilen yazılar imzalı olsa dahi şüpheli işlem bildirimi olarak kabul edilmez.

Şüpheli işlemler, şüphenin oluştuğu tarihten itibaren en geç on iş günü içinde MASAK Başkanlığına bildirilmelidir.

Ne Zaman Şüpheli İşlem Bildirimde Bulunulacaktır?

Şüpheli işlemler, şüphenin oluştuğu tarihten itibaren **en geç on iş günü içinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ise derhal MASAK Başkanlığına bildirilmelidir.**

MASAK Başkanlığı'nın resmi internet sitesi olan masak.hmb.gov.tr adresindeki **Şüpheli İşlem Bildirim Rehberine mutlaka bakınız.**

Ne Tür İşlemler Şüpheli Olabilir?

Şüpheli işlem bildirimine konu işlemler ve müşterilerle ilgili basın veya benzeri kaynaklara dayanılarak bir “bilgi” bulunması halinin doğrudan şüpheli işlem bildiriminde bulunulmasını gerektiren bir durum olduğu aşîkârdır. Asıl soru; **şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun** varlığının nasıl tespit edilebileceğidir?

Şüpheli işlemler, öncelikle makul bir akla sahip kişinin dahi şüpheleneceği davranışlardan yola çıkılarak, yükümlünün ve/veya çalışanların bu konudaki bilgi, tecrübe, mesleki sorumluluk gibi çeşitli donelerle destekleyerek olası mali suçlarla mücadele kapsamında ortaya çıkardığı bir üründür.

Bu kapsamda, MASAK Başkanlığı resmi internet sitesinde yer alan şüpheli işlem tipleri¹ sizlere, şüpheli işlemlerin tespitinde yol göstermek için belirlenmiş olup, şüpheli işlemlerle ilgili sadece tipler ile kendinizi sınırlandırmamalısınız; şüphe doğuran işlem, sayılan tiplerden herhangi birine uymasa dahi şüpheli işlem bildiriminde bulunmanız gerekmektedir.

Örneğin; “Müşterinin size işlem için (altın, mücevher vb. alım satımı gibi) başvurularında, ibraz etmesi gerekli belgelerin yetersiz bilgiler içermesi, verdikleri bilgilerin birbiriyle çelişkili olması veya bilgilerin verilmesinde isteksiz davranması halinde öncelikli görev siz yükümlülere düşmektedir. Karşınızdaki müşterinin iş ve mesleği her halinden anlaşılabilen, ancak çeşitli sebeplerle (sinir, asabiyet ya da acele gibi) herhangi bu şekilde davrandığı görülen bir müşteri için şüpheli işlem bildiriminde bulunulmasına gerek olmayabilir. Fakat sizlerin mesleki tecrübe, deneyim ve müşterinin hal tutum ve davranışları bir araya geldiğinde, belgelerin verilmemesini, yanlış bilgiler içeren belgelerde ısrar edilmesini şüpheli işleme konu edebilirsiniz.

Diğer taraftan henüz yeni bir iş ilişkisine girilecek bir müşterinin yukarıda anlatıldığı gibi davranması, kaçamak ve yanlış cevaplar vermesi veya fiziksel olarak davranışlarının da bunu desteklemesi vs. gibi doneler bir arada ele alındığında mutlaka şüpheli işlem bildiriminde bulunulmasını gerektirecek bir hususun varlığından da söz edilmelidir.

¹ Faaliyetlerinize özgü örnek şüpheli işlem tipleri broşürün sonunda yer almaktadır.

Şüpheli İşlem Bildiriminde Diğer Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Bildirim sürecinde, işlemin niteliği veya müşteri profiliyle ilgili daha ayrıntılı araştırma yapılması gerekebilir. Yetki ve imkânlar ölçüsünde yapılacak bu araştırmanın amacı, şüpheli

destekleyecek ek bulguların olup olmadığını tespit etmektir. Araştırma yapılırken, müşterinin, kendisi hakkında bildirimde bulunulacağından şüphelenmesine neden olacak tutum ve davranışlardan kaçınılması gerekmektedir.

Şüpheli işlem bildirimini gerektiren durumlarda sizler tarafından gerekli kimlik tespit işlemleri yapılmalıdır. Ancak bildirim konu şüpheli işlemin teşebbüs aşamasında kaldığı ve gerçekleştirilmediği durumlarda da kimlik tespiti yükümlülüğü mümkün olduğu ölçüde yerine getirilir.

MASAK Başkanlığına şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğu, yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanları ile yargılama sırasında mahkemeler dışında, işleme taraf olanlar dâhil hiç kimseye açıklayamazsınız.

İhlal edenler, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Şüpheli işlem bildirimini için araştırma yapılırken, şüphelenmesine neden olacak tutum ve davranışlardan kaçınılması gerekmektedir.

BİLGİ VE BELGE VERME YÜKÜMLÜLÜĞÜ

5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 7 nci maddesine göre, yükümlüler; Kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kuruluşlar, Başkanlık ve denetim elemanları tarafından istenilecek her türlü bilgi, belge ve bunlara ilişkin her türlü ortamdaki kayıtları, bu kayıtlara erişimi sağlamak veya okunabilir hale getirmek için gerekli tüm bilgi ve şifreleri tam ve doğru olarak vermek ve gerekli kolaylığı sağlamakla sorumludur.

Kendilerinden talepte bulunulanlar savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, özel kanunlarda yazılı hükümleri ileri sürerek bilgi ve belge vermekten kaçınamazlar.

MUHAFAZA VE İBRAZ YÜKÜMLÜLÜĞÜ

5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 8 nci maddesine göre, yükümlüler, anılan Kanunla getirilen

yükümlülükler ve işlemlerine ilişkin her türlü ortamdaki; belgeleri düzenleme tarihinden, defter ve kayıtları son kayıt tarihinden, kimlik tespitine ilişkin belgeleri ise son işlem tarihinden itibaren sekiz yıl süreyle muhafaza ve istenmesi halinde yetkililere ibraz etmekle yükümlüdür.

Başkanlık ve denetim elemanları tarafından istenilecek her türlü bilgi, belge ve bunlara ilişkin her türlü ortamdaki kayıtları vermekle yükümlüsünüz.

YAPTIRIMLAR

Yapılan yükümlülük denetimleri sonucunda, 5549 sayılı Kanunun 13'üncü maddesinin birinci fıkrasına göre; kimlik tespiti yükümlülüğü,

şüpheli işlem bildirimi yükümlülüğünün ihlallerinin tespiti halinde, MASAK tarafından Kanunda belirtilen miktarlarda ve işlem başına idari para cezası verilir.

5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17'nci maddesinin yedinci fıkrasına göre; idari para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298'inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Bu suretle idari para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz.

Bununla birlikte, 5549 sayılı Kanunun 28'inci maddesinde ise aynı Kanunun 13 ve 16'ncı maddelerinde yer alan maktu tutarların her yılın başından geçerli olmak üzere, bir önceki yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanacağı ve hesaplamalarda on Türk Lirasına kadar olan tutarların dikkate alınmayacağı hükmü yer almaktadır.

Buna göre, 2018-2020 yılları için yükümlülüklerin ihlalinde uygulanacak idari para cezası tutarları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Hakkında İdari Para Cezası Kararı Verilecek Yükümlülük İhlali*	2018 Yılı İçindeki İhlaller İçin (TL)	2019 Yılı İçindeki İhlaller İçin (TL)	2020 Yılı İçindeki İhlaller İçin (TL)
Kimlik Tespiti (5549 sayılı Kanun madde 3)	12.152	15.035	18.429
Şüpheli İşlem Bildirimi	12.152	15.035	18.429

Hakkında İdari Para Cezası Kararı Verilecek Yükümlülük İhlali*	2018 Yılı İçindeki İhlaller İçin (TL)	2019 Yılı İçindeki İhlaller İçin (TL)	2020 Yılı İçindeki İhlaller İçin (TL)
(5549 sayılı Kanun madde 4/1)			

***Tabloda yer alan ceza tutarları her bir yükümlülük ihlali için ayrı hesaplanır. Hesaplanan ceza toplamı 2020 yılı için 2.095.620 TL'den fazla olamaz.**

Bununla birlikte, 7262 sayılı Kanun ile 5549 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesinde yapılan değişikliğe istinaden, 2021 yılında gerçekleşen idari para cezası gerektiren yükümlülük ihlalleri için aşağıdaki idari para cezaları ve üst limitleri uygulanır.

HAKKINDA İDARİ PARA CEZASI VERİLECEK (2021 yılı)	TEK BİR İHLAL İÇİN VERİLECEK İDARİ PARA CEZASI (TL)	İDARİ PARA CEZASI ÜST LİMİT TUTARI (TL)
Yükümlü (5549 sayılı Kanunun 3 ve 6 ncı maddeleri)	30.000	4.000.000
Yükümlü (5549 sayılı Kanunun 4/1 maddesi)	50.000	4.000.000
Yükümlü iki kat ceza (5549 sayılı)	60.000	40.000.000

Kanunun 3 ve 6 ncı maddeleri)		
Yükümlü iki kat ceza (5549 sayılı Kanunun 4/1 maddesi)	100.000	40.000.000
Yükümlü (5549 sayılı Kanunun 9/A maddesi)	40.000	1.000.000

Yine 5549 sayılı Kanunun 14'üncü maddesine göre; "yükümlülerin şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu, yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanları ve yargılama sırasında mahkemeler dışında hiç kimseye açıklayamayacakları" şeklindeki yükümlülüğün ihlali ile bilgi ve belge verme ve muhafaza ve ibraz yükümlülüklerinin ihlali halinde **bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.**

! ÖNEMLİ UYARI !

Başkanlığımıza müşteriler tarafından yapılan yazılı ve sözlü başvurulardan; 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunla düzenlenen yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesinde doğrudan Başkanlığımızın muhatap gösterildiğine muttali olunmuştur. Tabi olunan yasal mevzuat uyarınca istenmesi gereken belgelerin “MASAK tarafından istendiği”, yapılmak istenen işlemle ilgili bir tereddüt olduğunda işlemin tekemmülü için “MASAK’a sorulması gerektiği” ya da mevzuat gereği riskli kabul edilen durumlarda “MASAK izin vermiyor” şeklinde yönlendirmelerde bulunulması, vatandaş nezdinde yanlış izlenimler doğmasına ve işlemin MASAK tarafından onaylanması talebi gibi girişimlerde bulunulmasına sebebiyet vermektedir.

Ayrıca yürütülen incelemeler kapsamında Başkanlığımız yahut denetim elemanları tarafından yükümlülerden müşterileri hakkında bilgi talep edildiği durumlarda, müşterinin bu durumdan doğrudan ya da dolaylı olarak haberdar edilmesi 5549 sayılı Kanun’un “Sırrın ifşası” başlıklı 22 nci maddesi uyarınca sır saklama yükümlülüğünün ihlali olarak değerlendirilebilecek ve yasal müeyyidelerin uygulanması söz konusu olabilecektir.

Bu bakımdan, 5549 sayılı Kanun kapsamındaki yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesinde, müşterilere Başkanlığımızın referans gösterilmesinden kaçınılması gerekmektedir.

Ayrıca Başkanlığımızca yapılan yükümlülük denetimlerinde yükümlülüklerle uyulmadığının tespit edilmesi halinde, 5549 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde yer alan idari para cezalarının uygulandığının, adli ceza gerektiren yükümlülük ihlallerinin de 14 üncü madde uyarınca adli makamlara gönderildiğinin bilinmesinde yarar bulunmaktadır.

Karşılaşılabilecek bazı özel durum ve sorunların MASAK Başkanlığı’na yazılı olarak iletilmesi gerektiğinin bilinmesinde fayda bulunmaktadır.

Kıymetli maden, taş veya mücevher alım satımı yapanlar ile bu işlemlere aracılık edenlere yönelik olarak hazırlanan bu broşürde, aklama ve terörizmin finansmanı suçlarıyla mücadele kapsamındaki mevzuatın temel hususlarına yer verilmiştir.

Tüm ilgili mevzuata ve birçok konudaki MASAK Başkanlığı'nın resmi görüşlerini içeren "Sıkça Sorulan Sorular" bölümüne masak.hmb.gov.tr/sikca-sorulan-sorular resmî internet sitesinden erişebilirsiniz.

ÖRNEK ŞÜPHELİ İŞLEM TİPLERİ

KOD	AÇIKLAMA
MÜŞTERİ PROFİLİNE İLİŞKİN TİPLER	
T003-1.1	Müşterilerin yükümlülere başvurularında; ibrazı ya da tevdii gereken belgelerin yetersiz bilgiler içermesi, verdikleri bilgilerin birbiriyle çelişkili olması veya bilgilerin verilmesinde isteksiz davranılması.
T003-1.2	İşlem yapılması için para veya çeşitli hediyeler teklif edilmesi ya da müşteri hakkında suç gelirlerinin aklanması veya terörün finanse edilmesiyle ilgili olarak medyada menfi haberler çıkmış olması gibi şüphe duyulmasını gerektiren somut bir durumun varlığı.
T003-1.3	Müşterinin, genel müşteri davranış modellerinin dışına çıkması örneğin hakkında şüpheli işlem bildiriminde bulunulmasını engellemek amacıyla bazen çok yakın, bazen tehditkar tavır takınmaları.
T003-1.4	Müşterilerin işi/mesleği, mali durumu ile işlemleri arasında makul bir orantı bulunmaması.
T003-1.5	Müşterilerin, riskli kişi veya kuruluşlar ile ticari ya da başkaca bir ilişkisinin bulunması.
T003-1.6	Şirketlerin, faaliyet gösterilen sektördeki diğer kuruluşlara veya genel olarak şirket yapılanmalarına nazaran mutad olmayan sermaye, ortaklık, yönetim ve istihdam yapısına sahip olması.
GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLEMLERE İLİŞKİN TİPLER	
T003-2.1	Ticari faaliyet gösteren kişi veya kuruluşların faaliyetleri kapsamında olağan olarak tekrarı gereken işlemlerin münferit işlem olarak kalması ya da aksine olağan ticari hayatta sık yapılmayan işlemlerin sürekli olarak tekrarlanması.
T003-2.2	Mutad uygulamalarda toplu yapılması gereken mali işlemlerin, tespit ve bildirimlerden kaçınmak amacıyla, mantıklı bir gerekçesi olmaksızın bölünmesi.
T003-2.3	Yapılan ya da yapılmak istenen işlemin mutad ve makul hukuki veya ekonomik bir gerekçesi ya da mantığının olmaması.
T003-2.4	Müşterinin küçük kupürler ile yüksek tutarda nakit ödeme yapması veya sık kullanılmayan bir döviz ile ödeme yapmak istemesi gibi ödeme araçlarının alışılışın dışında kullanılması.
İŞLEMLER İLE İLGİLİ GENEL TİPLER	

T003-3.1	Müşterinin işlem yapmadan önce, kimlik tespiti ve şüpheli işlem bildirim zorunluluğu, işlem limitleri, yükümlünün aklama ile mücadelede kontrol yöntemleri hakkında bilgi edinmeye çalışması ve bu yönde sorular sorması.
T-003-	Müşteriden faaliyeti, mesleği ya da kimlik, adres ve telefon gibi kişisel bilgilerinin alınmasında zorluklarla karşılaşılması.

3.2	
T003-3.3	Müşterinin işlemin amacı ya da işleme konu fonun kaynağı hakkında açıklama yapmakta zorlanması veya bilgi vermekten kaçınması.
T003-3.4	Müşterinin yasal veya idari olarak ibrazı veya doldurulması gereken bir belgeyi ibraz etmemek veya doldurmamak için yükümlü işlem görevlisini ikna etmeye çalışması.
T003-3.5	Görünürde birbirinden bağımsız hareket eden müşterilerin; aynı adres, telefon ve benzeri iletişim bilgilerini vermesi.
T003-3.6	Aralarında akrabalık bağı ya da herhangi bir iş ilişkisi bulunmayan ve ortak vadeli mevduat hesabı açtırmış olan kişilerin hesaplarında tasarruf mevduatı profiline uymayan dikkat çekici ve yoğun şekilde nakit işlem veya yurt içinden ve dışından yönlendirilen elektronik transfer trafiği görülmesi.
T003-3.7	Tüzel kişi müşterilerin ortakları veya yöneticileri olarak görünen gerçek veya tüzel kişilerin, firmanın gerçek ortak veya yöneticisi olmadığını anlaşılması; firmanın sermayesi ve idaresinin, kötü bir ünü olan ya da resmi makamlarca haklarında dava açılmış veya soruşturma yapıldığı bilinen üçüncü şahısların kontrolünde olduğuna dair bilgi veya şüpheyi gerektirecek bir durum bulunması.
T003-3.8	Tüzel kişi müşterilerin, hakim yeni ortak ve/veya ortaklarının; kişisel ve ticari geçmişleri hakkında bilgi vermekten kaçınmaları, daha önce firmanın faaliyet gösterdiği alanda herhangi bir ilgisi, eğitimi ve iş tecrübesine sahip olmadıklarına dair emareler olması.
T003-3.9	Müşterinin kimlik ibraz etmeksizin veya geçerli kimlik belgesi olmaksızın sahte-hayali olduğundan şüphe duyulan isimle işlem yapmaya veya başkaları adına işlem yaptırmaya teşebbüs etmesi.
T003-3.10	Müşteri tarafından şüpheli işlem bildiriminde bulunulmaması konusunda yükümlü çalışanlarına teklif, baskı veya tehditte bulunulması.
RİSKLİ ÜLKELERLE GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLEMLERE İLİŞKİN TİPLER	
T003-4.1	Prim ödemeleri ile müşteriye yapılan ödemelerin riskli ülkelere ve/veya bu ülkelerden gerçekleşmesi veya bu işlemlerde riskli ülkelerdeki bankaların çıkardığı kredi kartlarının kullanılması.

Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı
Hazine ve Maliye Bakanlığı
A Blok Dikmen Cad. 06100
Dikmen/ANKARA